

Województwo lubuskie

Język angielski

**Sprawozdanie z egzaminu maturalnego
w roku 2016**

Opracowanie:

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Gumowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)
Mariusz Zysk (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

Opieka merytoryczna

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa lubuskiego

Marcin Jakubowski (OKE w Poznaniu)
Jacek Pietrzak (OKE w Poznaniu)

Język angielski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka angielskiego na poziomie podstawowym składał się z 40 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz jednego zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (15 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (10 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych i zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 10 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		4375
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	2838
	z techników	1537
	ze szkół na wsi	67
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1219
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1040
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2049
	ze szkół publicznych	4110
	ze szkół niepublicznych	265
	kobiety	2321
	mężczyźni	2054
	bez dysleksji rozwojowej	4073
	z dysleksją rozwojową	302

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

W województwie lubuskim nie było laureatów/finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady z Języka Angielskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący	5
	niewidomi	-
	słabosłyszący	5
	niesłyszący	-
	ogółem	13

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		6 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		141	
Liczba zespołów egzaminatorów*		6	
Liczba egzaminatorów		129	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		2	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		8	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		-	

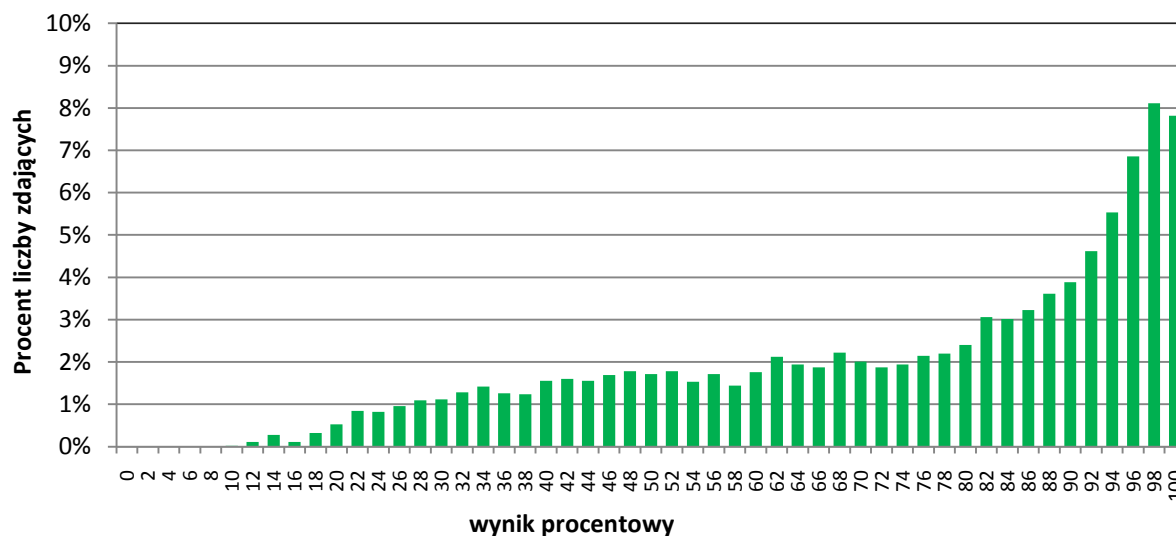
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	4375	10	100	80	98	73	23	94
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	2838	12	100	86	98	78	22	96
z techników	1537	10	100	66	96	65	23	92
bez dysleksji rozwojowej	4073	10	100	82	98	74	23	95
z dysleksją rozwojową	302	16	100	74	94	71	24	93

* Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

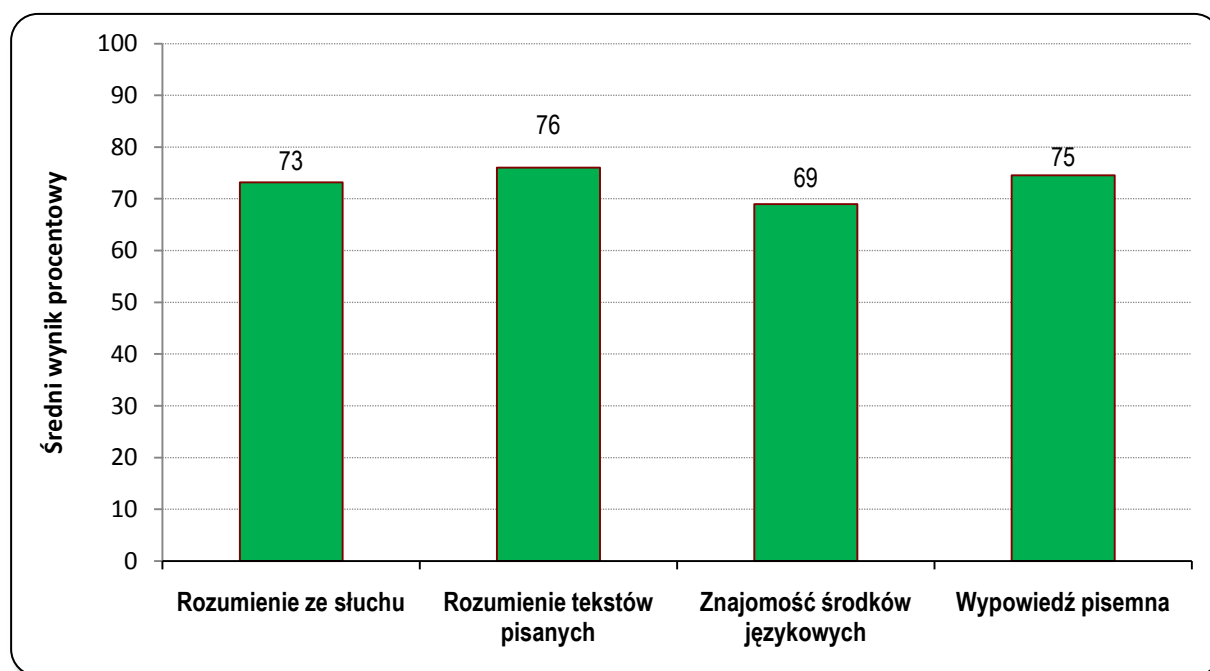
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	83
	1.2.		74
	1.3.		79
	1.4.		60
	1.5.		93
	2.1.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	84
	2.2.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	78
	2.3.		75
	2.4.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	73
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	74
	3.2.		68
	3.3.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	45
	3.4.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	60
	3.5.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	74
	3.6.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	76
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	85
	4.2.		83
	4.3.		74
	4.4.		76
	5.1.	3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	79
	5.2.	3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	88
	5.3.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	74
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	86
	6.2.		74
	6.3.		83
	6.4.		73
	6.5.	3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	66
	7.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	69
7.2.	64		
7.3.	66		
I. Znajomość środków językowych	8.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	59
	8.2.		67
	8.3.		64
	8.4.		57
	8.5.		75
	9.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	72
	9.2.		67
	9.3.		84
	9.4.		54
	9.5.		91

<p>I. Znajomość środków językowych</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>IV. Reagowanie na wypowiedzi</p> <p>tj. Wypowiedź pisemna</p>	10.	5.1) Zdający opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności. 5.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości [...]. 5.4) Zdający relacjonuje wydarzenia z przeszłości. 5.8) Zdający opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość.	treść	79
		7.2) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia. 7.7) Zdający wyraża emocje [...].	spójność i logika wypowiedzi	78
		1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	71
			poprawność środków językowych	65

Wykres 2. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 29 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 9 zadań otwartych, w tym 8 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (12 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (13 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (4 zadania zamknięte i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych oraz zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Znajomość środków językowych była sprawdzana na krótkich tekstach lub za pomocą niepowiązanych ze sobą zdań. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		2308
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1677
	z techników	631
	ze szkół na wsi	13
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	562
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	520
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1213
	ze szkół publicznych	2181
	ze szkół niepublicznych	127
	kobiety	1220
	mężczyźni	1088

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 1 absolwenta – laureata/finalistę Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Angielskiego.

Tabela 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący	4
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	-
	ogółem	7

3. Przebieg egzaminu

Tabela 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		6 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		126	
Liczba zespołów egzaminatorów*		6	
Liczba egzaminatorów		129	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		3	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		-	

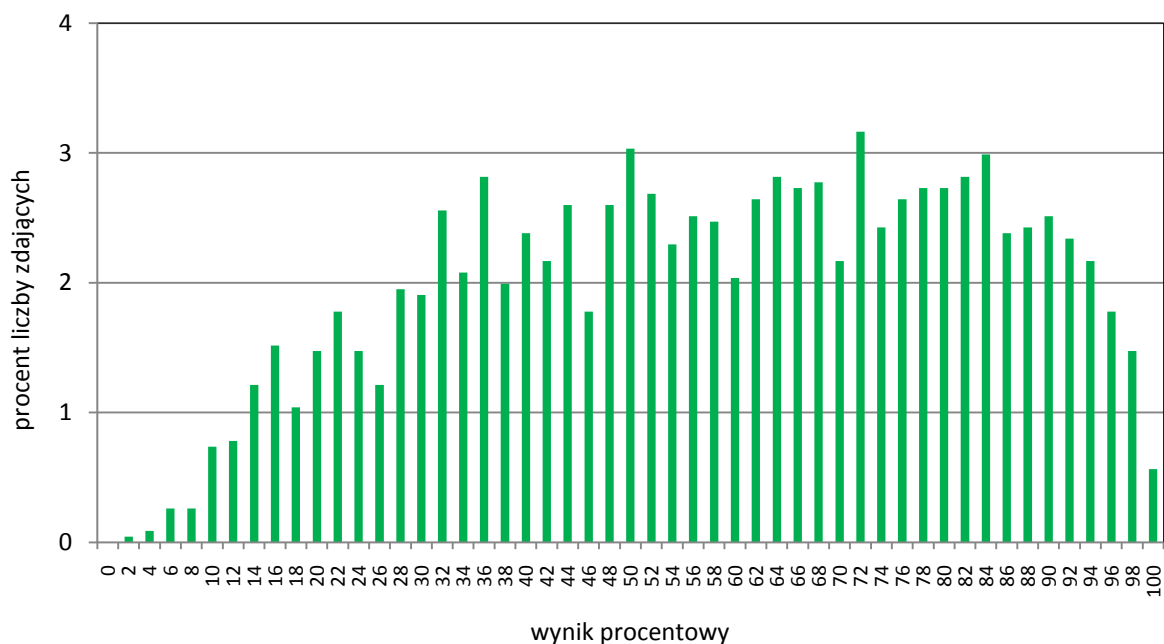
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 3. Rozkład wyników zdających

Tabela 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	2308	2	100	60	72	58	24
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	1677	6	100	64	84	63	22
z techników	631	2	96	42	28	45	23

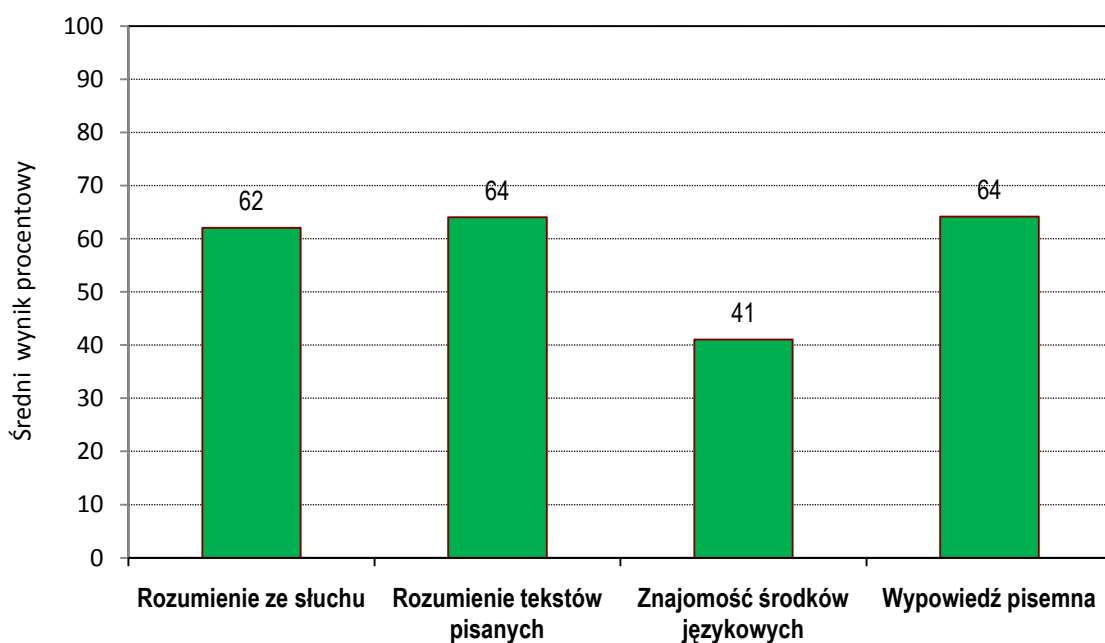
* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	63
	1.2.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	82
	1.3.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	81
	2.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	61
	2.2.		52
	2.3.		43
	2.4.		48
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	52
	3.2.		78
	3.3.		64
	3.4.		62
3.5.	2.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	59	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	56
	4.2.		67
	4.3.		84
	4.4.		70
	5.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	64
	5.2.		65
	5.3.		76
	5.4.		61
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	60
	6.2.		52
	6.3.		58
	6.4.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	62
6.5.	3.1 R) Zdający oddziela fakty od opinii.	56	
I. Znajomość środków językowych	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	33
	7.2.		65
	7.3.		53
	7.4.		49
	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	57
	8.2.		39
	8.3.		49
	8.4.		53
	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	40
	9.2.		6
	9.3.		36
	9.4.		13

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.2 R) Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu. 5.4) Zdający relacjonuje wydarzenia z przeszłości. 5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia. 5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych. 5.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.	zgodność z poleceniem	69
		5.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	spójność i logika wypowiedzi	74
	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	55	
		poprawność środków językowych	57	

Wykres 4. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Komentarz

Głównym celem niniejszej analizy wyników jest wskazanie mocnych i słabych stron maturzystów oraz potencjalnych przyczyn trudności w rozwiązywaniu niektórych zadań z tegorocznych arkuszy egzaminacyjnych.

Poziom podstawowy

Rozkład wyników egzaminu na poziomie podstawowym (Wykres 1.) ilustruje, że ogólne kompetencje językowe zdających są wysokie. Liczna grupa maturzystów (około 30%) uzyskała wynik 90% punktów lub wyższy, a średni wynik wyniósł 73% punktów.

Najwyższe wyniki zdający uzyskali za zadanie sprawdzające rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 76% pkt). Niższe wyniki tegoroczni absolwenci uzyskali za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik odpowiednio 73% oraz 75% pkt). Najniższy wynik maturzyści uzyskali za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 69% pkt).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający osiągnęli wysokie wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu, a zwłaszcza określanie głównej myśli tekstu oraz określanie intencji autora/nadawcy tekstu. W zadaniach 2.1 – 2.4. sprawdzających te dwie umiejętności odsetek poprawnych odpowiedzi wyniósł od 73% do 84% możliwych do uzyskania punktów. Łatwe dla zdających było także zadanie 3.5., sprawdzające umiejętność określania kontekstu sytuacyjnego (74% poprawnych odpowiedzi). Natomiast zadanie 3.3., sprawdzające tę samą umiejętność, było najtrudniejszym w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu.

3.3. The people are talking

- A. before the party.
- B. during the party.
- C. after the party.

Fragment transkrypcji:

Man: What shall we do now? The room is almost done.

Woman: What about the CDs near the stereo?

Man: Tom is supposed to pick them up tonight.

Woman: I think he brought too many rock CDs. Not everyone was willing to dance.

Man: Don't complain. They all seemed to enjoy themselves.

Woman: Yes, but it's because of the food: delicious pizza, fresh salads and your sister's muffins. Who wouldn't be happy?

Man: Yes, you're right. But we definitely ordered too much pizza. Who's going to eat it all now?

Woman: Don't worry. We'll finish it later.

W zadaniu tym należało stwierdzić, kiedy odbywa się rozmowa dotycząca przyjęcia. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 45% zdających. Na to, że rozmowa ma miejsce po przyjęciu wskazywały fragmenty, w których użyty został czas przeszły: *I think he brought too many rock CDs. Not everyone was willing to dance; They all seemed to enjoy themselves; But we definitely ordered too much pizza.* Jednak duża część zdających wybrała odpowiedź A. Prawdopodobnie nie zrozumieli oni części dialogu i założyli, że chodzi o przygotowanie pokoju, a nie jego uprzątnięcie po przyjęciu oraz przyniesienie płyt, a nie ich odebranie. Kilkanaście procent zdających wybrało odpowiedź B. Możliwe, że słysząc pytanie *Who's going to eat it all now?* uznali, że zabawa jeszcze trwa. Tymczasem rozmówcy narzekają na to, że po przyjęciu zostało dużo pizzy i zastanawiają się, kto ją teraz zje. Analiza wyborów zdających pokazuje, że wielu maturzystów nie zrozumielo kontekstu

rozmowy i udzielali odpowiedzi jedynie w oparciu o pojedyncze słowa lub zwroty usłyszane w nagraniu.

W przypadku zadań sprawdzających wyszukiwanie w słuchanym tekście określonych informacji wyniki są zróżnicowane. Zdający uzyskali wysokie wyniki za zadanie 1., sprawdzające tę umiejętność (średni wynik – 78% pkt). Najmniej trudności maturzystom sprawiło zadanie 1.5. *The festival offers activities for different age groups.* Poprawnej odpowiedzi udzieliło 93% zdających. W końcowej części rozmowy organizatorka wymienia różne atrakcje przewidziane dla dorosłych, dzieci oraz nastolatków, więc maturzyści słusznie uznali to zdanie za prawdziwe. Większym wyzwaniem było rozwiązanie zadania 1.4. *Last year's festival was called off because of heavy rain.*

Fragment transkrypcji:

Interviewer: I've heard you almost called off the festival last year because of bad weather.

Jo: Yes, it rained heavily and the ground was so muddy that we had some problems with moving heavy equipment around. But we managed somehow and everything went on as planned.

Poprawnej odpowiedzi do tego zadania udzieliło 60% zdających. Z pytania zadanego przez osobę prowadzącą wywiad wynikało, że istniało zagrożenie odwołania festiwalu. Organizatorka wprowadziła potwierdziła, że ulewne deszcze spowodowały problemy z przenoszeniem sprzętu, ale mimo to festiwal odbył się zgodnie z planem. Można przypuszczać, że zdający, którzy błędnie rozwiązali to zadanie, skupili się na występującym w zadaniu i nagraniu wyrażeniu *called off the festival* i nie zwrócili uwagi na kluczowe w tym przypadku słowo *almost* oraz wyjaśnienie udzielone przez organizatorkę.

Za zadania sprawdzające wyszukiwanie określonych informacji w zadaniu 3. zdający uzyskali niższy średni wynik (67% pkt) niż w zadaniu 1. Najtrudniejsze okazało się zadanie 3.4.

3.4. How did Mr Talbott become rich?

- A. He picked up somebody else's lottery ticket.
- B. He found the lottery ticket he had once lost.
- C. He got a lottery ticket from his neighbour.

Transkrypcja:

A man has collected his prize money after discovering a lottery ticket worth a million pounds. Mr Talbott found a ticket with the lucky numbers marked by another person while he and his neighbour were clearing up leaves near their houses. He took the ticket to the lottery office. As no one had reported losing the ticket, Mr Talbott could collect the money.

Zadanie dotyczyło losu na loterii i wymagało wskazania okoliczności, w jakich pan Talbott stał się jego posiadaczem. Poprawną odpowiedź wybrało 60% zdających. Z tekstu wyraźnie wynika, że szczęśliwy los został zgubiony przez kogoś innego i znaleziony przez pana Talbotta podczas sprzątania liści. Tymczasem duża grupa zdających wybrała odpowiedź B. Prawdopodobnie zasugerowali się oni wyrażeniem *found the lottery ticket*, które pasowało do opisanej w tekście sytuacji; nie zwrócili jednak uwagi na to, że w odpowiedzi B. jest mowa o odnalezieniu losu, który wcześniej został zagubiony, a pan Talbott tego losu nie zgubił.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych najwięcej trudności tegorocznym maturzystom sprawiło zadanie 7., sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 66% pkt). Wyższe wyniki zdający uzyskali za zadania sprawdzające umiejętność ogólnego rozumienia tekstu oraz umiejętność znajdowania określonych informacji (średni wynik odpowiednio wyniósł 79% i 78% możliwych do uzyskania punktów).

Najwyższy wynik maturzyści uzyskali za rozwiązanie zadania sprawdzającego określanie intencji autora tekstu (zadanie 5.2. – 88% poprawnych odpowiedzi). Wysokie były także wyniki maturzystów

osiągnięte za zadanie sprawdzające umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu (średni wynik za zadanie 4. – 79% pkt) oraz za zadanie wymagające określenia głównej myśli krótkiego tekstu dotyczącego problemów z lotem powrotnym w czasie podróży (zadanie 5.1. – 79% poprawnych odpowiedzi). Trudniejsze było natomiast zadanie 6.5., które również sprawdzało umiejętność określania głównej myśli tekstu. Wymagało ono wskazania najlepszego tytułu dłuższego tekstu, na którym oparte było zadanie 6.

6.5. The best title for the text would be

- A. A PHOTO WHICH STARTED A QUARREL
- B. A NEW COLLEGE TRADITION IS BORN
- C. A WAY TO KEEP FRIENDSHIP ALIVE
- D. HOW TO MAKE FRIENDS EASILY

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 66% zdających. Tekst przedstawiał historię pięciu przyjaciół, którzy co pięć lat spotykają się w tym samym miejscu, żeby zrobić sobie wspólne zdjęcie. Z tekstu wynikało, że tradycja ta narodziła się podczas wspólnego wyjazdu nad jezioro po zakończeniu szkoły średniej i jest sposobem na utrzymanie szkolnej przyjaźni. Wyraźnie podkreślone jest to w następującym fragmencie tekstu: *Since the first photo together, the men have gone their own ways, but they all agree that those trips to the lake have been the glue that keeps them together.* Maturzyści, którzy wskazali błędną odpowiedź, najczęściej wybierali opcję A. lub B., jednak w tekście nie ma mowy o kłótni z przyjaciółmi, a tradycja, która się narodziła, nie ma żadnego związku ze studiami. Takie odpowiedzi wskazują na błędne zrozumienie tytułów, które pojawiły się w zadaniu.

W zadaniach sprawdzających umiejętność wyszukiwania określonych informacji zdający osiągnęli zróżnicowane wyniki. Najłatwiejsze było zadanie 6.1. w którym należało wskazać cel spotkania nastolatków (86% poprawnych odpowiedzi), a najtrudniejsze zadanie 6.4., wymagające wskazania przyczyny problemów z dotarciem na miejsce spotkania grupy przyjaciół (73% poprawnych odpowiedzi).

Zadanie sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu po raz pierwszy pojawiło się na poziomie podstawowym w roku ubiegłym. Dla tegorocznych maturzystów zadanie to było umiarkowanie trudne (średni wynik – 66% pkt). Zadanie oparte było na anegdocie związanej z początkiem kariery Stevena Spielberga.

Fragment tekstu do zadania 7:

He [Steven Spielberg] wanted to study at a film school but he wasn't accepted, so he signed up for English studies at California State College. It was then that his life took a turn for the better. While visiting Universal Studios, he met an editor, Chuck Silvers. Steven showed him the 8 mm films he had made. Silvers was impressed and invited Steven to see him in the Studios again the next day.

7.2. E There was nothing inside it except for a sandwich. However, it was made of leather and Steven looked very professional with it.

- A. One day he found an empty office and decided to occupy it.
- B. The meeting made him even more interested in film making.
- C. Instead, the boy preferred shooting homemade films with an 8 mm camera.
- D. That's why Steven decided to stay there without Silvers' permission.
- E. Steven showed up dressed elegantly, carrying his father's briefcase.

Najtrudniejsze w zadaniu 7. było poprawne uzupełnienie luki 7.2. Prawidłową odpowiedź E. wybrało 64% zdających. Było to zdanie niezbędne do zachowania ciągłości logicznej tekstu. Przed luką pojawia się informacja o spotkaniu, na które Steven Spielberg został zaproszony, a po luce informacja o zawartości czegoś, co ze sobą zabrał. Ze zdania E. dowiadujemy się, że Steven pojawił się na spotkaniu ubrany elegancko, niosąc teczkę swojego ojca, i właśnie ta teczka jest brakującym

elementem łączącym zdania. Najczęściej wybieraną błędną odpowiedzią była opcja B., którą wskazało niemal 20% zdających. Jednak wstawienie tego zdania wyraźnie zaburza logikę tekstu, ponieważ nie łączy się ono logicznie ze zdaniem występującym po luce.

Podobnie jak w roku ubiegłym zdający uzyskali najniższe wyniki za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (zadania 8. i 9.). Zadanie 8. było trudniejsze niż zadanie 9. (średni wynik odpowiednio 64% i 74% pkt).

Z analizy danych wynika, że zdający zwykle więcej punktów uzyskiwali za zadania sprawdzające znajomość słownictwa niż za zadania, w których należało wykazać się znajomością struktur gramatycznych. Najłatwiejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość wyrażen: *I couldn't do anything about it* (zadanie 9.5. – 91% poprawnych odpowiedzi), *get him interested* (zadanie 9.3. – 84% poprawnych odpowiedzi) oraz *don't miss it* (zadanie 8.5. – 75% poprawnych odpowiedzi). Znacznie trudniejsze były natomiast zadania wymagające wskazania poprawnej odpowiedzi spośród następujących opcji: *another, the other, other* (zadanie 8.1.) oraz *however, instead* i *although* (zadanie 8.4.). W zadaniu 8.1. poprawnej odpowiedzi udzieliło 59% zdających, a w zadaniu 8.4. 57% zdających. Najtrudniejszym było zadanie 9.4., które wymagało wskazania tłumaczenia wyrażenia *Czy pozwolisz mi (...)?* Poprawnie rozwiązało to zadanie 54% maturzystów. Najczęściej wybieraną błędną odpowiedzią było A. *Do you let me (...)?* Najprawdopodobniej taka odpowiedź była wskazywana przez absolwentów, którzy nie zwrócili uwagi na to, że fragment w języku polskim wymaga użycia formy czasu przyszłego, a nie teraźniejszego.

Analiza wyników uzyskanych przez zdających za wypowiedź pisemną obrazuje, że absolwenci nie mają większych trudności z tworzeniem własnego tekstu. Wysoki średni wynik w kryterium treści (79% pkt) oznacza, że większość zdających potrafi w komunikatywny sposób przekazać w formie pisemnej określone w poleceniu informacje i nie ma trudności z ich rozwinięciem. Jednak zdarzały się też prace, których autorzy nie potrafili wykonać w pełni postawionego przed nimi zadania.

Niektórym zdającym trudność sprawiło opisanie występu artystycznego, który przygotowali na wyjazd do zaprzyjaźnionej szkoły w Anglii (podpunkt 1.). Często ograniczali się jedynie do wymienienia czynności wykonywanych podczas występu, np. *We dancing, singing, playing* lub opisywali swój występ w czasie przeszłym, co było niezgodne z poleceniem i podanym początkiem wiadomości, z którego wynikało, że występ ma się dopiero odbyć.

Najwięcej trudności sprawiła zdającym realizacja podpunktu 2., w którym maturzyści mieli przedstawić swoje obawy związane z występem. Zdający mieli problem z nazwaniem emocji i powiązaniem ich z występem (np. *I suppose the show maybe not good. The show is very difficult*). Niektórzy opisywali problem, który pojawił się podczas występu, a nie opisywali swoich obaw. Ilustruje to Przykład 1.

Przykład 1.

I have ~~a~~ ^{two} ~~problem~~ ~~a~~ ~~few~~ ~~a~~ ~~problems~~.....
 Number one ~~problem~~ ~~is~~ ~~a~~ ~~rain~~..... ~~Problem~~
~~number~~ ~~two~~ ~~is~~ ~~a~~ ~~differe~~ ~~kind~~..... ~~Problem~~.....
 number ~~three~~ ~~three~~ ^{two} ~~is~~ ~~where~~ ~~we~~ ~~had~~.....
~~must~~ ~~do~~ ~~an~~ ~~exhibition~~ ~~and~~ ~~a~~ ~~and~~.....

Innym często występującym problemem było pomijanie części wymaganych elementów polecenia. Dotyczy to przede wszystkim podpunktu 4. (napisz, jak zamierzasz spędzać czas wolny w trakcie pobytu za granicą). Zdający często pisali bardzo ogólnikowo, jak spędzają czas wolny, ale z pracy nie wynikało, że są to ich plany na okres pobytu za granicą (Przykład 2.).

Przykład 2.

In my free time, I go ~~to~~ to playing in football with my friend and go to the walk. We ~~also~~ go to the ~~the~~ shopping and coffee bar. In free time go a shopping centre I go to the weightlifting and in gym. Call my girlfriend. ~~My~~ We go dancin in weekend on Saturday.

Taka realizacja podpunktu 4. nie mogła być uznana za właściwą, ponieważ zdający nie informował o tym, czego wymagał ten podpunkt zadania.

Podobnie jak w latach ubiegłych, zdający uzyskali niższe wyniki w kryterium zakresu środków językowych oraz poprawności środków językowych (odpowiednio 71% i 65% pkt) niż w kryterium treści (79% pkt) oraz spójności i logiki wypowiedzi (78% pkt).

Poziom rozszerzony

Absolwenci, którzy przystępowali do egzaminu na poziomie rozszerzonym, uzyskali średnio 58% punktów za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym. W tym roku oprócz absolwentów liceów, po raz pierwszy do egzaminu w nowej formule przystąpiły także osoby, które ukończyły technikum, i tym samym populacja zdających przystępujących do egzaminu na tym poziomie była znacznie większa niż w roku ubiegłym. Rozkład wyników jest dwumodalny (Wykres 3.), co wskazuje, że w populacji zdających można wyróżnić dwie grupy o bardzo zróżnicowanych umiejętnościach. Warto pamiętać, że nowa formuła egzaminu maturalnego wymaga od wszystkich zdających przystąpienia do jednego przedmiotu na poziomie rozszerzonym, a połowa zdających wybrała język angielski jako ten przedmiot. Analiza wyników wskazuje, że duża część z nich nie opanowała w zadowalającym stopniu umiejętności określonych w podstawie programowej dla poziomu rozszerzonego, a więc przystąpiła do egzaminu na tym poziomie nieprzygotowana lub wybrała ten egzamin przypadkowo.

Zdający uzyskali najwyższe wyniki za zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik w obydwu obszarach – 64% pkt); trudniejsze dla nich były zadania w obszarze rozumienia ze słuchu (średni wynik – 62% pkt). Najniższy wynik tegoroczni maturzyści uzyskali za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 41% pkt).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający uzyskiwali wyższe wyniki za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu (średni wynik za zadania 1.1.–1.3. oraz zadanie 3.5. – 71% pkt) niż za zadania, które wymagały znalezienia określonych informacji w tekstach (średni wynik za zadania 2.1.–2.4. oraz 3.1.–3.4. – 57% pkt)

Zadania 1.2. oraz 1.3., które wymagały określania głównej myśli tekstu oraz określania intencji autora/nadawcy tekstu, rozwiązało poprawnie odpowiednio 82% i 81% zdających. Trudniejsze okazało się natomiast zadanie 1.1., które sprawdzało umiejętność określania kontekstu wypowiedzi.

1.1. The speaker is going to

- A. host a discussion.
- B. deliver a lecture.
- C. introduce a new project.

Transkrypcja:

The Exchange Programme for Young Researchers works to promote academic cooperation between universities, to contribute to the advancement of research and to attract talented scientists to participate in it. This programme has been running for the past two years, so now it's time we evaluated its results. I would appreciate your active participation and I hope there will be diverse viewpoints expressed. We're honoured to welcome our special guest, the President of Princeton University. I've also invited a few students who participated in the programme and will share their experiences. So please join us after the coffee break.

Poprawną odpowiedź **A.** wybrało 63% zdających. Na to, że osoba mówiąca będzie prowadzić dyskusję wskazują fragmenty, w których zapowiada ona obecność gościa specjalnego oraz studentów, którzy będą przedstawiać swoje doświadczenia związane z pracą w projekcie, i zachęca uczestników programu do aktywnego udziału w rozmowie. Drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią była odpowiedź **C.** Osoby, które ją wskazały, nie zwróciły najprawdopodobniej uwagi na to, że projekt, który będzie przedmiotem dyskusji, został już przedstawiony przez osobę prowadzącą program i nie jest to projekt nowy, ale był on prowadzony od dwóch lat (*This programme has been running for the past two years.*).

Wyniki maturzystów uzyskane za zadania sprawdzające umiejętność znajdowania określonych informacji w tekście słuchanym były niższe i bardziej zróżnicowane (od 43% do 78% poprawnych odpowiedzi). Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 2., dotyczące reklamacji towarów oraz

standardów obsługi klientów. Średni wynik uzyskany za to zadanie (51% pkt) był najniższy spośród wszystkich zadań w tej części arkusza. Przyjrzyjmy się wypowiedzi 2.3., która była dla zdających największym wyzwaniem.

Fragment zadania:

This speaker

- B.** was informed that it was impossible for him/her to get a refund.
 C. could not access the instructions provided for buyers.

Transkrypcja:

Speaker 3.

The last time I made a purchase via the Internet, the monitor was “dead on arrival”. I called the company’s customer support number and got through to their employee who directed me to the monitor manual on the CD provided with the computer. I wondered if he understood the irony of putting the monitor troubleshooting guide on a CD. It seemed obvious that since the monitor didn’t work, you’d have no way of reading the guide. After 20 minutes of being on hold while he talked to a supervisor, he said that as I didn’t want to get a refund, they’d have to deliver a new monitor. It was the very suggestion I’d made at the beginning of the call. I wish they’d been more attentive to my needs.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 43% zdających. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na fragment wypowiedzi, w którym osoba mówiąca stwierdza, że nie była w stanie skorzystać z instrukcji obsługi monitora, ponieważ była ona dostarczona na płycie CD, a monitor nie działał. Bardzo atrakcyjną okazała się odpowiedź B. Prawdopodobnie zdający zasugerowali się występującym w tekście i zadaniu wyrażeniem *get a refund*. Jednak z nagrania wynikało wyraźnie, że klient nie jest zainteresowany otrzymaniem zwrotu pieniędzy, co wykluczało opcję B jako poprawną odpowiedź w tym zadaniu.

Trudne okazało się również zadanie 3.1., które wymagało wskazania, w jakich okolicznościach Geoffrey podjął decyzję o współpracy z Julią Child.

3.1. Geoffrey became convinced he wanted to work with Julia Child after

- A.** trying one of her dishes in a New York restaurant.
B. watching a TV programme she was hosting.
 C. seeing her run a cookery class.
D. attending a lecture about her.

Fragment transkrypcji:

Interviewer: Today the TV producer, Geoffrey Drummond, tells us what it was like to work with Julia Child, the woman who taught Americans to cook. Geoffrey, how did you two meet?

Geoffrey: In the late 1980s, I produced a TV series called *New York’s Master Chefs*. The idea was to let people take a look in the kitchens of restaurants where everybody had begun to flock at the time. We needed a host for another series we were going to make and somebody recommended Julia. I wasn’t convinced so I decided to talk to her. I got invited to the culinary course she was conducting and one day I popped in for an hour. I was mesmerized because all her charisma I saw on TV came across 10 times more when I saw her live. I knew she was the person I was looking for.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 52% zdających. Kluczowym dla rozwiązania zadania było zrozumienie fragmentu dotyczącego wizyty Goeffrey'a na zajęciach kulinarnych prowadzonych przez Julię. Goeffrey był pod ogromnym wrażeniem prowadzącej i właśnie obserwacja jej na żywo była elementem decydującym o tym, że zaproponował jej współpracę. Jednak około 30% zdających wybrało odpowiedź B. W wywiadzie Goeffrey wspomina o tym, że oglądał Julię wcześniej w telewizji, ale z nagrania nie wynika, czy była ona osobą prowadzącą, i to nie jej programy telewizyjne przekonały Goeffrey'a, że jest ona odpowiednią kandydatką.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający za zadanie 5., które sprawdzało umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu, osiągnęli średni wynik 62% pkt, a za zadanie 4., sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji średni wynik wyniósł 67% pkt.

Warto podkreślić, że w przypadku zadania 4. wyniki w poszczególnych jednostkach były zróżnicowane. Przyjrzyjmy się zadaniu najtrudniejszemu (zadanie 4.1.) i najłatwiejszemu (zadanie 4.3.).

Fragment zadania:

In which paragraph does the author

4.1. point to the measures taken to keep the surroundings unspoilt?

4.3. mention some benefits of observing marine life?

Fragment tekstu:

A. For those who haven't heard, there is such a thing as aquarium therapy. Research findings suggest that watching fish may reduce muscle tension, pulse rate and other symptoms of stress. So you can imagine that guests who stay at the Manta Resort feel like a million dollars after soaking up the panoramic views of exotic sea life. This is made possible by the resort's newly built underwater room costing \$1,500 per night. Visitors can sunbathe on the upper-level sky deck, relax in the lounge at the water level or go down to the submerged chamber to fall asleep surrounded by the nightlight glow of jellyfish and other extraordinary creatures that swim by.

C. The constructors' aim was to build the hotel room in such a way that the endeavour would not have any negative impact on the ecosystem. Hence, solar panels supplying 100 per cent of the power needed were installed atop the roof deck of the room. In addition, the only people allowed inside are guests and assigned resort employees. It may seem unbelievable, but the hotel room will eventually turn into a coral reef itself. This makes it one of the few development projects beneficial to the marine environment.

W zadaniu 4.1. poprawną odpowiedź **C.** wybrało 56% zdających. Już pierwsze zdanie wskazuje, że celem budowniczych było skonstruowanie takiego pomieszczenia, które nie będzie w negatywny sposób wpływało na otoczenie. W kolejnych zdaniach dowiadujemy się, jakiego rodzaju kroki zostały podjęte, aby osiągnąć ten cel. Około 30% maturzystów błędnie wskazało odpowiedź **A.** jako poprawną. Fragment tekstu zawiera opis otoczenia hotelu, ale nie ma w nim mowy o żadnym zagrożeniu oraz krokach podjętych, aby środowisko nie zostało zniszczone.

Wyższe wyniki maturzyści uzyskali zadanie 4.3. Poprawną odpowiedź **A.** wybrało 84% absolwentów. Pierwszą wskazówką, iż dowiemy się o zaletach obserwowania życia istot morskich, było wyrażenie *aquarium therapy*, pojawiające się na początku tekstu. Kolejne zdanie wskazywało konkretne przykłady korzyści: (...) *watching fish may reduce muscle tension, pulse rate and other symptoms of stress.*

Trudniejsze od zadania 4. i 5. było zadanie 6. (średni wynik – 58% pkt). Zadania do tekstu pierwszego, podobnie jak w zadaniu 4., sprawdzały umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Najtrudniejsze było zadanie 6.2.

6.2. At twilight, some people

- A. got annoyed at the delay and began complaining loudly.
- B. were getting impatient and considered going away.
- C. began wondering about the origin of the name of the circus.
- D. started to stamp their feet to express their irritation.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 52% maturzystów. Aby wybrać właściwą odpowiedź, należało zrozumieć następujące fragmenty tekstu: (...) *people around are growing restless from waiting, murmuring about finding someplace warmer* oraz *You yourself are debating whether to depart*. Zdający często wybierali odpowiedź A. – być może dlatego, że z tekstu wynika narastające zniecierpliwienie tłumu, jednakże nie ma w nim mowy o głośnym narzekaniu osób zgromadzonych przed bramą cyrku.

W zadaniu 6. sprawdzane były także dwie inne umiejętności. Maturzyści za rozwiązanie zadania 6.4., sprawdzającego umiejętność określenia głównej myśli poszczególnych części tekstu, uzyskali średnio 62% punktów. Niższe wyniki tegoroczni absolwenci uzyskali w zadaniu 6.5., które wymagało oddzielania faktów od opinii.

6.5. Which of the following is stated in the article as an opinion, and not a fact?

- A. People can tolerate long waits if they are given an explanation.
- B. People tend to exaggerate when asked how long they have waited.
- C. People choose shorter lines regardless of the speed at which they move.
- D. People who wait in lines blame themselves for doing a purposeless activity.

Fragmety tekstu do poszczególnych opcji odpowiedzi w zadaniu 6.5.:

(...) It's been reported that one of the main factors determining how we feel about lines is our expectations. Uncertainty magnifies the stress of waiting, while feedback in the form of expected wait times and forecasts of delays eases the experience.

(...) Research on queuing has shown that people overestimate how long they've waited in a line by about 36 percent. (...)

(...) Professors Carmon and Kahneman have found that we are more concerned about how long a line is than how fast it's moving. Given a choice between a slow-moving short line and a fast-moving long one, people opted for the former, even if the waits were identical. (...)

(...) I'm inclined to think that in this era of constant rush, the dominant cost of waiting must be an emotional one: the nagging feeling of guilt that you are wasting your time, when you could be getting on with your business or be engaged in some creative endeavor. (...)

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 56% zdających. W zadaniach tego typu – oprócz stwierdzenia, czy dana informacja występuje w tekście – należy każdą z opcji odpowiedzi zakwalifikować jako fakt lub opinię. W tym przypadku wymagane było wskazanie opinii. Wskazówką do wybrania poprawnej odpowiedzi **D.** było występujące na początku zdania wyrażenie *I'm inclined to think*. Maturzyści, którzy dokonali błędnych wyborów, nie zwrócili uwagi na to, że odpowiedzi A.–C. zawierają informacje, które wynikają z badań naukowych, w związku z czym nie mogą zostać uznane za opinie.

Najtrudniejsze dla tegorocznych maturzystów były zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 41% pkt). Zdający uzyskali wyższe wyniki za zdania oparte na tekście

(średni wynik zadania 7. oraz 8. – 50% pkt) niż za transformację zdań w zadaniu 9. (średni wynik – 24% pkt).

Wyniki uzyskane za zadanie 8. ilustrują, że zdający mniej trudności mają z lukami, w których sprawdzana jest znajomość typowych wyrażzeń lub zagadnień tradycyjnie kojarzonych z gramatyką, a niższe wyniki uzyskują, jeśli uzupełnienie luki jest w większym stopniu uzależnione od zrozumienia tekstu. Bardzo dobrze ilustrują to zadania 8.1. (konstrukcja *be left alone*) oraz 8.4. (użycie słowa *nearly* w kontekście liczby lat). Bez błędnie luki te wypełniło odpowiednio 57% i 53% zdających. Najwięcej trudności sprawiło właściwe uzupełnienie luk 8.2. (*professionals*) oraz 8.3. (*knowing*). Zadania te poprawnie rozwiązało odpowiednio 39% i 49% zdających. W przypadku zadania 8.2. częstym powodem utraty punktów były błędy ortograficzne oraz użycie liczby pojedynczej – *professional*. W zadaniu 8.3. typowe błędy polegały na użyciu innego słowa niż *know* lub użyciu słowa *know* w niewłaściwej formie.

Najtrudniejsze dla tegorocznych maturzystów okazało się zadanie 9. Średni wynik wyniósł 24% punktów. Wyższe wyniki tegoroczni maturzyści uzyskali za zadania wymagające użycia trzeciego okresu warunkowego (zadanie 9.1. – 40% poprawnych odpowiedzi) oraz zastosowania konstrukcji z czasownikiem *deny* (zadanie 9.3. – 36% poprawnych odpowiedzi). Znacznie trudniejsze było zadanie 9.2. Bez błędnie rozwiązało je 6% zdających. Zdający powinni uzupełnić zdanie fragmentem *There has been a rise in* jednak często używali niewłaściwego przyimka (*of* zamiast *in*). Inne typowe błędy to użycie czasownika *have* zamiast *has* w odniesieniu do słowa *rise* oraz użycie niewłaściwego przedimka lub jego brak.

Ostatnią częścią arkusza była wypowiedź pisemna. Zdający mieli do wyboru napisanie rozprawki o organizacji koncertów gwiazd w miastach na powitanie Nowego Roku lub artykułu dotyczącego złamania zasad fair play w czasie meczu. Najwyższy średni wynik zdający uzyskali w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (74% pkt). Wyniki zdających w kryterium zgodności z poleceniem wyniosły średnio 69% możliwych do zdobycia punktów. Zdarzały się jednak prace, w których pominięty był jakiś istotny element tematu, np. rozprawki, które nie dotyczyły imprez muzycznych, lub artykuły, w których zdający przedstawiali sposoby karania nieuczciwych sportowców, ale nie podawali uzasadnienia konieczności ich karania. W przypadku kryteriów: zakresu środków językowych oraz poprawności środków językowych wyniki były niższe (średni wynik odpowiednio 55% i 57% pkt). Bardzo często wypowiedzi maturzystów były dość ubogie leksykalnie i mało precyzyjne, a błędy językowe i ortograficzne popełnione przez zdających zakłócały komunikację.

„Pod lupą” – wstęp do artykułu publicystycznego

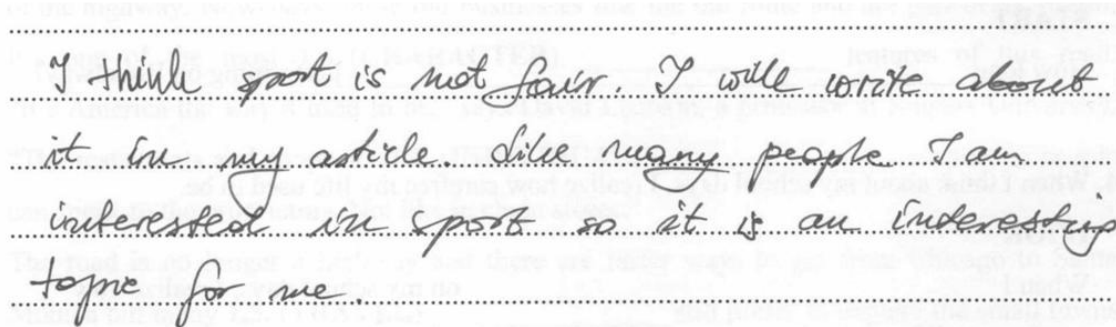
Artykuł publicystyczny to forma wypowiedzi pisemnej, która została wprowadzona na egzaminie maturalnym w „nowej formule” i w tym roku po raz pierwszy została zaproponowana maturzystom przystępującym do egzaminu w sesji majowej. Zadaniem zdających było napisanie artykułu piętnującego złamanie zasad fair play w trakcie meczu.

Ogladałeś(-aś) ostatnio mecz, podczas którego jeden z zawodników złamał zasady fair play. Napisz **artykuł**, w którym opiszysz tę sytuację, i uzasadnisz, dlaczego zwalczanie nieuczciwego zachowania sportowców jest niezbędne.

Maturzyści właściwie zrealizowali zadanie, biorąc pod uwagę kryterium treści. Większość z nich nie miała problemu z przedstawieniem sytuacji, w której złamane zostały zasady fair play, i uzasadnieniem konieczności zwalczania takiego zachowania. Jednak niektórzy zbyt mało uwagi zwracali na kompozycję swojego wypracowania i nadanie mu cech artykułu. Szczególnie widoczne było to we wstępach, które często zupełnie nie pasowały do tej formy wypowiedzi pisemnej.

Dlaczego napisanie dobrego wstępu jest tak ważne? Codziennie wydawane są setki gazet i czasopism, a w Internecie udostępniane są tysiące artykułów na każdy możliwy temat. W tym morzu informacji trzeba więc znaleźć sposób, aby właśnie nasz tekst przyciągnął uwagę czytelnika. Jeśli nie spodoba mu się kilka pierwszych zdań, szybko przeczuci stronę w gazecie lub otworzy inny tekst na stronie internetowej. A czy poniższy wstęp zachęciłyby nas do przeczytania artykułu? Raczej nie.

Przykład 1.

I think sport is not fair. I will write about it in my article. Like many people I am interested in sport so it is an interesting topic for me.

Przemyślenia o własnym zainteresowaniu sportem nie są odpowiednim wstępem do artykułu publicystycznego. Nie pasują do niego też wstępy typowe dla rozprawki lub listu do gazety, które często występowały w pracach zdających. Każda forma wypowiedzi rządzi się swoimi prawami, więc wykorzystanie wstępu typowego dla innej formy wypowiedzi jest strategią skazaną na niepowodzenie.

Jakie wymagania powinien spełniać wstęp do artykułu publicystycznego? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii w skali oceniania (patrz: *Informator o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2014/2015*).

Elementy treści	2
1. wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ np. ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, w ciekawej formie (np. pytanie, cytaty)

Na co warto zwrócić uwagę uczniów przygotowując ich do pisania tej formy wypowiedzi? Jak sprawić, aby czytelnik się nie zniechęcił, a egzaminator uznał wstęp za spełniający wymagania na poziom 2.? Poniżej zamieszczono kilka wskazówek zilustrowanych przykładami z prac tegorocznych maturzystów.

1. Dobry artykuł zaczyna się od tytułu.

Tytuł, to pierwsza rzecz, na którą zwracamy uwagę, czytając gazetę lub artykuł w Internecie, warto więc wykorzystać ten element na swoją korzyść. Tymczasem wielu zdających zapomniało o tytule lub nadało artykułowi tytuł bardzo przewidywalny (np. *Fair Play* lub *Football Match*). Oczywiście było też wielu zdających, którzy zatytułowali swoje prace w sposób bardziej intrygujący i kreatywny, np. *Can Ronaldo play fair?; Is it OK not to play fair?; A Match to Forget*. Takie tytuły wskazywały na to, że autorzy świadomie dobrali je do treści swoich prac, stosując grę słów, stawiając ciekawe pytania lub używając niespotykanego porównania. Przykładem takiego intrygującego i dobrze połączanego z treścią wstępu jest poniższy fragment pracy.

Przykład 2.

A hungry footballer'
 'You just never know what's going to happen'
 said Bob Marley. I believe that Rodrigo
 Grouzales from the Spanish team didn't
 expect what might happen to him. Unfortunately
 for him, he was bitten by one of his
 opponents from the German team

2. Artykuł musi mieć wstęp.

Podobnie jak w przypadku każdej innej formy wypowiedzi pisemnej, artykuł musi mieć wstęp, rozwinięcie i zakończenie. Brak wstępu to jeden z najczęstszych błędów popełnianych przez osoby, które zdecydowały się na pisanie artykułu. Wiele prac rozpoczynało się od opisanie sytuacji, która miała miejsce na boisku. Ilustruje to Przykład 3. na następnej stronie.

W przeciwieństwie do poprzedniej pracy (Przykład 2.), w której informacja o faulu jest zasygnalizowaniem problemu, tutaj wstęp jest zupełnie pominięty i zdający przechodzi od razu w pierwszym akapicie do realizacji jednego z elementów polecenia. W takim przypadku, wstęp jest kwalifikowany na poziom 0.

Przykład 3.

CZYSTOPIŚ

Last weekend while watching Arsenal's match against
 Everton I noticed some bad behaviour from Lukaku,
 the striker from Liverpool. The situation had place
 few minutes before the break. So the Belgian
 striker was running behind Koscielny when suddenly
 with all the power he has, he kicked the French
 defender in the ankle. Unfortunately ~~the~~ ~~Ref~~ Mike
 Dean, the referee didn't see that. What a shame!
 It wasn't fair, he should have got a red card.
~~and~~ ~~ban~~ I hope the director of Barclays
 Premier League will give him a ban. I didn't
 see such a behaviour for years! It's unacceptable!

3. Zadaniem wstępu jest zachęcenie czytelnika do dalszej lektury.

Jakie ciekawe metody stosowali w swoich wstępach tegoroczni maturzyści? Przyjrzyjmy się kilku przykładom.

Przykład 4.

Most of us enjoy watching sport. Sweat, blood and
 tears make our emotions go crazy. One moment
 we're laughing and after a few minutes we're
 crying. We cheer up our teams and feel
 happy. However, there are times when we are
 angry because our favourite player didn't
 play fair. We start asking ourselves - why
 would he do that? I asked that question
 myself repeatedly when I watched the last
 match Liverpool vs Barcelona.

W tym wstępie autor najpierw w interesujący sposób przedstawia pozytywne emocje kibiców podczas wydarzeń sportowych, a następnie, na zasadzie kontrastu, przechodzi do ciemnej strony sportu, której ma dotyczyć artykuł i zadaje pytanie o przyczyny łamania zasad fair play. Pytanie to ma na celu zachęcenie potencjalnych czytelników do zastanowienia się nad problemem i w konsekwencji do dalszej lektury.

Inny sposób rozpoczęcia artykułu to postawienie pytania adresowanego bezpośrednio do czytelnika. Ilustruje to Przykład 5.

Przykład 5.

Have you ever thought about the rules of fair play on the football pitch? What have we observed on the stadium last Saturday? Have the players totally forgotten about the fair play rules? Why are they so aggressive? Should we watch them play like that? Let me explain what I mean.

Taki wstęp skłania odbiorcę do przypomnienia sobie tej i być może innych podobnych sytuacji, których był świadkiem. Poza tym, forma pytania w tym przypadku wzmacnia efekt, który autor chce uzyskać, czyli pokazanie swojego zdziwienia zaistniałą sytuacją.

Kolejnym ciekawym sposobem rozpoczęcia artykułu jest podanie skłaniających do przemyśleń danych statystycznych dotyczących danego tematu, w tym przypadku liczby przyznanych w ciągu roku przez sędziów żółtych kartek (Przykład 6.). Podobny efekt można byłoby uzyskać, podając liczbę zawodników na świecie trafiających do szpitala w wyniku kontuzji.

Przykład 6.

Last year over 3000 yellow cards were give during the matches played in the first league. That's really too many. When I read it at first I couldn't believe that fair play rules are broken so often but when I saw the last match on Saturday in Munchen I realised what huge problem with fair play our players have

Podanie szokującej informacji ułatwia autorowi wprowadzenie tematu i jednocześnie budzi ciekawość czytającego. Jest to bardzo znana metoda, stosowana przede wszystkim w tabloidach.

Jeszcze inną strategią zaobserwowaną w pracach tegorocznych maturzystów było zacytowanie we wstępie słów znanej osoby.

Przykład 7.

'Play hard but play fair', said one of the greatest boxers of all times Mohamed Ali. Today some sportsmen forget about it, especially the football players. They push, kick or beat their opponents on the pitch. They just watch for the referee not to notice. That's really terrible. I feel that some when I saw the match on TV yesterday I felt that something has to be done about it.

W Przykładzie 7. wykorzystany został cytat znanego boksera. Następnie autor obrazowo zilustrował problem łamania zasad fair play, opisując agresywne zachowania w świecie piłki nożnej i nawiązał do meczu, który skłonił go do napisania artykułu.

Powyżej przedstawionych zostało tylko kilka wybranych przykładów ciekawych wstępów do artykułu. Nie oznacza to jednak, że jest to zamknięta lista strategii zaciekawienia czytelnika. Każdy może znaleźć swój własny sposób zainteresowania tematem. Najważniejsze jednak, żeby maturzyści byli świadomi, że niebanalny wstęp to bardzo ważny element w artykule publicystycznym.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach.

- ❖ Wybory zdających w zadaniach zamkniętych ilustrują, że wielu absolwentów prawdopodobnie udziela odpowiedzi na podstawie pojedynczych słów powtarzających się w tekście słuchanym, czytany lub zadaniu, a za mało uwagi zwraca na kontekst, w jakim te wyrazy występują. Ważne jest, aby przygotowując uczniów do egzaminu zachęcać ich do wnikliwej analizy powiązań między tekstem a zadaniem. Powinni oni być w stanie wskazać fragment tekstu, który uzasadnia wybór poprawnej odpowiedzi oraz podać powody odrzucenia pozostałych, błędnych odpowiedzi. Ważne jest też, aby zdający po wybraniu poprawnej odpowiedzi upewnili się, że żaden jej element nie jest sprzeczny z tekstem, ponieważ aby odpowiedź była uznana za poprawną, musi w pełni wynikać z tekstu.
- ❖ Analizując rozwiązania maturzystów w zadaniach polegających na uzupełnieniu tekstu właściwym zdaniem lub słowem można zauważyć, że maturzyści uzyskują niższe wyniki, kiedy rozwiązanie zadania wymaga zrozumienia dłuższego fragmentu tekstu lub logicznego połączenia informacji z kilku zdań. Przygotowując do egzaminu, należy zwracać uwagę na różnorodne rodzaje związków w tekście, np. typowe wyrażenia, które wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Aby doskonalić umiejętności przyszłych maturzystów warto też przygotować ćwiczenia, polegające na układaniu fragmentów tekstu we właściwej kolejności oraz łączeniu różnych części tekstu w logiczną całość, np. za pomocą leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. „linking devices”). W ten sposób młodzi ludzie nie tylko rozwiną swoją świadomość tego, czym jest tekst, i co sprawia, że stanowi spójną całość, ale może to także wpłynąć pozytywnie na jakość tworzonych przez nich tekstów własnych oraz poprawić ich wyniki w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych.
- ❖ W przypadku poziomu podstawowego najtrudniejsze były zadania, które sprawdzały znajomość struktur gramatycznych. Ograniczony zakres środków językowych wpływa zwykle nie tylko na wynik osiągnięty przez maturzystów w zadaniach sprawdzających tę umiejętność, ale często powoduje też zakłócenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej. Pośrednio może też powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych.
- ❖ W przypadku wypowiedzi pisemnych warto zwrócić uwagę zdających na to, aby dokładnie zaplanowali swoją wypowiedź. Na poziomie podstawowym zdający często pomijają w swoich pracach elementy kluczowe dla pełnej realizacji tematu (np. jedną część podpunktu złożonego z dwóch członów) lub realizują je zbyt pobieżnie. W wypowiedziach pisemnych na poziomie rozszerzonym częstym błędem jest pominięcie wstępu lub zakończenia pracy. W tegorocznych pracach dotyczyło to zwłaszcza artykułu publicystycznego, w którym zdający często rozpoczynali od szczegółowego opisu zaobserwowanej na meczu sytuacji lub kończyli pracę uzasadniając konieczność zwalczania nieuczciwości w sporcie. Taka realizacja polecenia skutkuje brakiem istotnej części pracy, a w konsekwencji negatywnie wpływa na ocenę wypowiedzi pisemnej zdającego.